

**Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 25 lutego 2022 r.**

w sprawie: **potrzeby pilnej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym**

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów postuluje zmiany do ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, w zakresie:

- 1) art. 2 ust. 8, który stanowi, iż *„Dodatek osłonowy przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. i jest wypłacany w dwóch równych ratach w terminie do dnia 31 marca 2022 r. oraz do dnia 2 grudnia 2022 r. W przypadku gdy osoba, o której mowa w ust. 1, złoży wniosek o wypłatę dodatku osłonowego później niż na 2 miesiące przed upływem tych terminów, dodatek osłonowy jest wypłacany jednorazowo, niezwłocznie po przyznaniu tego dodatku.”*

Czynności poprzedzające wypłatę świadczenia obarczone są procedurami i terminami wynikającymi z przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, które dla tego konkretnego przypadku powinny zostać znacznie wydłużone, tj. przynajmniej do 3 miesięcy od daty złożenia wniosku. Każde uzupełnienie wniosku, fakt braku podpisu, gromadzenie niezbędnych dokumentów zaciąganych m.in. z systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wymaga czasu, co wydłuża znacznie proces wypłaty świadczenia.

Ponadto ze względu na bardzo dużą ilość wadliwie wypełnionych wniosków o dodatek osłonowy i konieczność sporządzenia wezwań do klientów, wnosimy o zmianę terminu wypłacenia dodatku w odniesieniu do wniosków złożonych w styczniu 2022 r., z 31 marca 2022 r. na co najmniej 30 kwietnia 2022 r.

Zwracamy także uwagę na fakt, iż liczną grupę beneficjentów dodatku osłonowego stanowią osoby pobierające emeryturę/rentę. Aby prawidłowo ustalić dochód często zachodzi konieczność wystąpienia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Pomimo sporządzonych zapytań w połowie stycznia 2022 r. w zdecydowanej większości ZUS nie udzielił jeszcze odpowiedzi. Z uzyskanych informacji wynika, że powodem opóźnień jest bardzo duża liczba wniosków przekazanych przez gminy i niemożność terminowej realizacji zadania przez pracowników ZUS. Opisany stan faktyczny jest niezależny od organu, który rozpatruje wnioski. W związku z powyższym proponujemy wprowadzenie zmian ustawowych pozwalających na rozpatrzenie wniosków, w przypadku gdy organ nie dysponuje wysokością składek zdrowotnych, ale gospodarstwo domowe spełnia kryterium dochodowe do przyznania pełnej kwoty dodatku.

- 2) wnosimy o jednorazową wypłatę świadczenia, co spowodowałoby ograniczenie kosztów ponoszonych w związku z wypłatą dodatku osłonowego. Jednorazowa wypłata oznacza jednorazowo wysłany list, jeden wykonany przelew, a zatem oszczędności związane z kosztami pracy, kosztami obsługi bankowej, czy kosztami artykułów biurowych. Jednorazowa wypłata pozwoliłaby w szczególności na uniknięcie przelewów o niskiej wartości związanych z wypłatą dodatku zgodnie z zasadą złotówka za złotówką.

- 3) art. 4 ust. 2, który stanowi, iż „przy ustalaniu wysokości dotacji celowej na realizację wypłat dodatku osłonowego uwzględnia się koszty wypłacania odbiorcom dodatku osłonowego, w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie”. Według dokonanych wyliczeń z tytułu jednej wydanej informacji organ otrzyma ok. 10,20 zł. Przyznane koszty obsługi nie wystarczają na pokrycie ponoszonych wydatków.

Koszty wysyłki wezwań, oprogramowania, pracowników, zamówionych druków oraz innych materiałów niezbędnych do zrealizowania zadania są zupełnie nieadekwatne do przyznanej dotacji w wysokości 2%. Wielu klientów składa wnioski pomimo przekroczenia kryterium dochodowego. Gmina musi przeprowadzić całe postępowanie administracyjne i wydać decyzję odmowną, a ustawodawca nie przewiduje w tym przypadku przyznania dotacji celowej na realizację zadania, pomimo poniesionych wydatków.

Z uwagi na powyższe postulujemy zwiększenie udziału kosztów obsługi do poziomu co najmniej 4%.

- 4) w związku z tym, że Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dysponuje systemem obsługującym różne świadczenia wnosimy o wprowadzenie możliwości składania wniosków poprzez system EMPATIA. Dane zaciągane z tego typu systemu mogłyby skrócić czas rozpatrywania wniosku, a tym samym wypłaty świadczenia. W systemie odnajdujemy dane, które są w zasobach art. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dodatkowa możliwość składania wniosków o wypłatę dodatku osłonowego w programie EMPATIA rozwiązałaby problem tysięcy telefonów wykonywanych do instytucji obsługujących zadanie z zapytaniem o prawidłowość złożonego dokumentu. To system weryfikowałby prawidłowość wprowadzanych danych, a beneficjent ostateczny, tj. klient byłby w końcowym etapie informowany o dostarczeniu prawidłowo wypełnionego wniosku do wskazanej przez siebie instytucji.
- 5) art. 2 ust. 3, który stanowi, iż „przyjmuje się, że jedna osoba może wchodzić w skład tylko jednego gospodarstwa domowego”.

W aktualnym stanie prawnym dziecko, względem którego sprawowana jest opieka naprzemienna przez rodzica (potwierdzona orzeczeniem sądu) może zostać uwzględnione wyłącznie w jednym gospodarstwie domowym. W przepisach prawa wystąpiła niespójność, gdyż art. świadczenie wychowawcze w przedmiotowej sytuacji przysługuje każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty świadczenia. Proponuje się więc wprowadzenie zmiany pozwalającej na uwzględnienie dziecka w dwóch składach rodziny, w przypadku potwierdzonej sądownie opieki naprzemiennej.

- 6) art. 2 ust. 6, który stanowi, iż „dodatek osłonowy, w przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominiek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane węglem lub paliwami węglopochodnymi, zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 554, 1162 i 1243), wynosi rocznie:

- 1) 500 zł dla gospodarstwa domowego jednoosobowego;
- 2) 750 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 3 osób;
- 3) 1062,50 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 4 do 5 osób;
- 4) 1437,50 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z co najmniej 6 osób.”

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wnosi o wyeliminowanie przyznawania wyższej kwoty dodatku osłonowego dla beneficjentów, którzy korzystają z nieekologicznych systemów grzewczych.

Zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska „Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.”.

Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/36/1/2017 z dnia 7 kwietnia 2017 r. wprowadzono na obszarze województwa śląskiego ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Samorządy terytorialne od dłuższego czasu prowadzą intensywne działania, których celem jest ograniczenie emisji, poprawa jakości powietrza, a tym samym poprawa jakości życia mieszkańców.

Kolejnym problemem jest niespójność z przepisami w zakresie terminów złożenia deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (tj. 30 czerwca 2022 r.). Analiza złożonych przez klientów wniosków wskazuje, że zdecydowana większość osób, które zawnioskowały o dodatek w kwocie podwyższonej, nie dokonała zgłoszenia do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Część mieszkań przynależy do zasobów gminy. Zarządcy sukcesywnie dokonują wpisów, lecz terminem wiążącym jest 30 czerwca 2022 r. Klienci pomimo braku dokonania zgłoszenia do bazy, już w styczniu br. złożyli jednak wnioski o podwyższoną kwotę świadczenia.

Podsumowując, ze względu na występujące problemy związane z realizacją ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów apeluje o pilne podjęcie działań ustawodawczych mających na celu zmianę przepisów prawa w konsultacji z samorządami lokalnymi, które realizują to zadanie i mają kontakt z beneficjentami. Zmiany te powinny obejmować w szczególności:

1. wydłużenie terminu wypłaty dodatku przynajmniej do 3 miesięcy od daty złożenia wniosku - wydłużenie terminu wypłaty dodatku dla wniosków złożonych w styczniu do 30 kwietnia 2022 r.;
2. jednorazową wypłatę świadczenia;
3. zwiększenie wysokości rządowej dotacji celowej na realizację wypłat dodatku osłonowego z 2% do poziomu co najmniej 4%;
4. stworzenie możliwości wprowadzania wniosków w systemie EMPATIA;
5. uwzględnienie sytuacji, w której rodzice naprzemiennie sprawują opiekę nad dzieckiem;
6. wyeliminowanie przyznawania wyższej kwoty dodatku osłonowego dla beneficjentów, którzy korzystają z nieekologicznych systemów grzewczych.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku